

ศาสตร์พระราชา : สู่การบริหารสถานศึกษา
King's Science : To the administration of the school.

พิศุทธิ์ศักดิ์ กุลสาร

นักศึกษาลัทธิศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Red_jigsaw@bkkp.go.th

บทคัดย่อ

บรรดาองค์ความรู้และพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ราชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานผ่านวิธีการต่างๆด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนา ป้องกันหรือ แก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์สุขแก่เหล่าพสกนิกร และส่งผลต่อมนุษยชาติทั้งปวง ให้สามารถดำรงชีวิตได้ อย่างมั่นคง สันติสุข และยั่งยืนตามแนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ในมิติต่างๆ เช่น เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา, ภูมิสังคม, หลักการทรงงาน 23 ข้อ, ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาโรงเรียนรวมทั้งพระอัจฉริยภาพด้านการศึกษาที่มีมากมายหลาย ๆ ด้าน สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้บริหารสถานศึกษาทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบ นอก ระบบที่สอดคล้องแนวทางตามโครงการพระราชดำริต่าง ๆ เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ ศาสตร์พระราชาสู่การบริหารสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย เนื้อหา แนวทางและความหมายของศาสตร์พระราชา แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา และการบริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ ศาสตร์พระราชา, การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The knowledge and genius of His Majesty King BhumibolAdulyadej BromnapBophit 9th through the various methods. The purpose is to develop, prevent or solve problems for the benefit of the people. And to all mankind. To be able to live in a stable, peaceful and sustainable manner according to the King's educational approach in various dimensions such as understanding, access, development, social development, 23 principles, 23 principles, As well as the educational gurus, there are many aspects that can be applied to the administration of all levels of education, including informal education that incorporates various royal initiatives into the curriculum. To provide students with knowledge and practice to benefit the living.

This article is intended to present. King's Science To the administration of the school. Contains Content The way and meaning of the king. How to learn the king. And the administration of the school.

Keywords : Science king, the school administrators

บทนำ

ในพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับตั้งแต่พระองค์ทรงครองราชย์พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงงานหนักที่สุดในโลกทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอยู่เป็นนิจนานปีการทุกวันของพระองค์คือวันทรงงานทรงใส่พระทัยในงานทุกด้านเพื่อประโยชน์สุขต่อพสกนิกรและเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยใช้พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในศาสตร์ที่หลากหลาย ทรงทุ่มเทพระวรกาย พระสติปัญญาความสามารถ ทรงใช้ความวิริยะอุตสาหะและพระคุณลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ในการสำรวจวิเคราะห์ปัญหาการศึกษาค้นคว้าวิจัยการทดลองการประดิษฐ์คิดค้น และนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทรงปลดแอกความจนและพระราชทานแนวทางในการทำงานการดำเนินชีวิต และการพัฒนาประเทศแทบทุกด้าน ด้วยหวังช่วยมหาชนชาวสยามพร้อมด้วยประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนพระองค์ทรงเป็นพ่อหลวงที่เป็นแบบอย่างให้ลูกทุกคนได้เดินตามในทุกด้านพระองค์พระราชทานแนวคิดแนวทางคำแนะนำพระราชดำรัสขณะที่ทรงพระราชทานไว้ในวโรกาสต่างๆล้วนเป็นดั่งเข็มทิศเพื่อการดำเนินชีวิตการแก้ปัญหาในการพัฒนาต่างๆในทิศทางที่ถูกต้องไม่หลงทิศหลงทาง(เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.2555: ฏ-ฏ)

ศาสตร์พระราชา เป็นศาสตร์ที่ครอบคลุมถึงเรื่อง เอกลักษณ์ของชนชาติไทย เช่น การอ่อนน้อม ถ่อมตน การเป็นสุภาพชน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นคุณงามความดีของคนไทยที่บรรพชนไทยได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาทรงให้ข้อคิดการประพฤติปฏิบัติตน อย่าคบคนด้วยฐานะคบคนด้วยคุณ มีมิตรภาพด้วยความรักความผูกพัน และขอให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดาผู้มีพระคุณ ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์เป็นเสมือนองค์ความรู้ที่อยู่คู่แผ่นดินไทย รวมทั้งแนวคิดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้กว่า 40 ปีที่ผ่านมา เพื่อให้ประชาชนชาวไทยนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและครอบครัว ให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งล้วนมุ่งให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตนเป็น “คนดี” ทั้งคิดดี พูดดี ทำดี ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สุจริต มีวินัย และมีความสามัคคีซึ่งกันและกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดไป (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 :1)

การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศถือเป็นความสำคัญเร่งด่วน ที่จำเป็นต้องผลักดันให้เกิดการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรมทุกด้าน ควบคู่กันไปกับการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมความดี โดยแสวงหากระบวนการกระตุ้นจิตสำนึกด้านคุณธรรมความดีที่มีอยู่ในตัวทุกคน ให้เกิดการพัฒนาด้านตนเองได้ในที่สุดการปฏิรูปด้านการศึกษา จึงถือเป็นอีกหนึ่งนโยบายสำคัญ ที่รัฐบาลต้องเร่งขับเคลื่อนโดยบูรณาการน้อมนำเอาแนวทาง พระราชดำริศาสตร์พระราชามาปรับใช้ สร้างโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บ่มเพาะเด็ก เยาวชน นิสิต นักศึกษา อย่างต่อเนื่องจริงจังการน้อมนำเอาแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ หรือ ศาสตร์พระราชากับพัฒนาการทางการศึกษา มาเป็นโจทย์สำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสู่วงการศึกษาระดับตามความเหมาะสมให้มากขึ้นด้วยการยกระดับทำให้สถานศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นสถานที่ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เริ่มตั้งแต่ที่ผู้บริหาร มีความซื่อสัตย์สุจริต

มีธรรมาภิบาล ความพอเพียงในการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด(ตุลย์ ณ ราชดำเนิน,2560: ออนไลน์)

ความหมายของศาสตร์พระราชา

คำว่า “ศาสตร์พระราชา” มีผู้ให้ความหมายไว้ในที่ต่างๆ ที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะนำมาอ้างอิงได้มีดังต่อไปนี้

1. หม่อมราชวงศ์คึกคัก ดิศกุล เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ได้ให้คำนิยามองค์ความรู้ที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ว่าเป็น “ ศาสตร์พระราชา ” โดยกล่าวว่า “ ศาสตร์พระราชา คือ การลงไปศึกษาเรียนรู้จากชุมชน ให้ชุมชนบอกว่าปัญหาคืออะไร ความต้องการของชาวบ้านคืออะไร พระเจ้าอยู่หัวทรงทำให้เห็นมาโดยตลอด...” (ศาสตร์พระราชา...ศาสตร์เพื่อการพัฒนา ที่ ยั ง ยี น . หั อ ง ส มุ ต มั น พั ฒ น า . สื บ คั น จ า ก <http://www.manpattanalibrary.com/newsdetail.php?id=23>)

2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี กล่าวถึงศาสตร์พระราชาว่า โครงการตามพระราชดำริที่พันกว่าโครงการ ที่มีองค์ความรู้อยู่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับความเข้มแข็งของโรงเรียน หนังสือเล่มนี้เป็นการถอดความจากคำ ปาฐกถาพิเศษของ ศาสตราจารย์กิตติคุณนายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิยุวสถิรคุณ ในการแสดงปาฐกถาเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2557 สืบค้นจาก <http://chaoprayanews.com/blog/thaiflag>)

3. ศาสตราจารย์กิตติคุณวิชฌุ เครื่องงาม รองนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความหมายศาสตร์พระราชา ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า “...องค์ความรู้สำคัญที่ทรงศึกษา สั่งสม พัฒนา เพื่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ กิจที่ทรงทำ คำที่ทรงแนะ/สอนจากพระราชประสงค์ 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ศาสตร์แห่งการพัฒนา มิติที่ 2 ศาสตร์แห่งความประพฤติ การครองตนในสังคมอย่างสงบสุข มิติที่ 3 ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน ประองตองและสงบสุข ซึ่งมีพื้นฐานมาจาก 3 ป. ได้แก่ ปฏิบัติ ปรียัติ และปฏิเวธ...” (ปาฐกถาพิเศษ “ ศาสตร์พระราชา ศาสตร์แห่งแผ่นดิน ” ณ ห้องประชุขธิปก สถาบันพระปกเกล้า วันที่ 18กุมภาพันธ์ 2560)

4. ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นคำเต็มของคำว่า “ ศาสตร์พระราชา ” จึงได้ค้นหาแยกเป็น 3 คำ คือ คำว่า “ ศาสตร์ ” คำว่า “ พระ ” และ คำว่า “ ราชา ” ซึ่งมีความหมายดังนี้

ศาสตร์ : น. ระบบวิชาความรู้

พระ : น. ใช้ประกอบหน้าคำอื่นแสดงความยกย่อง

ราชา : น. พระเจ้าแผ่นดิน , พระมหากษัตริย์ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 สืบค้นจาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>. อ้างถึงในสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 4-5)

รวมความหมายของพจนานุกรมจึงมีความหมายว่า “ ระบบวิชาความรู้ของพระมหากษัตริย์ ” จะเห็นได้ว่า การให้ความหมายของคำว่า “ ศาสตร์พระราชา ” จากผู้รู้แต่ละท่าน ทุกท่านได้นำเอากิจทั้งหลาย รวมถึงการครองตนของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มาประกอบกันเพื่อกำหนดให้เป็นข้อความสั้นๆที่อธิบาย ความหมายให้ได้ครอบคลุมในสิ่งที่พระองค์ทรงทำมาทั้งหมด ซึ่งในความยากที่จะหาถ้อยคำ มาใช้ได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วน เนื่องจากสิ่งที่ผู้รู้แต่ละท่านก็ได้มองเห็นไปในด้านต่างๆ ในมุมมอง ที่สนใจต่างกัน ส่วนความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ก็เป็นความหมายแบบทั่วไป แบบกว้างๆ ไม่ได้เป็นการเฉพาะใช้สำหรับกษัตริย์พระองค์ใด จึงไม่อาจนำมาอธิบายตามความหมายที่ต้องการ คือ สิ่งที่สามารถกำหนดความหมายของคำว่า “ ศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ” ได้ ฉะนั้น เพื่อให้การให้ความหมายตรงตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากความเป็นมาและลักษณะกิจ ที่พระองค์ทรง

ดำเนินการ รวมถึงความหมายที่มีผู้รู้ได้แสดงไว้ แล้วนำมากำหนดค่าเพื่อสร้างความหมาย ที่เห็นว่าสมควร (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 5)

ศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ก็คือ องค์ความรู้ที่ว่าด้วยเรื่อง “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ครอบคลุมในทุกมิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม พระราชประสงค์ของพระองค์ คือ การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และด้านจิตใจของประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ

สรุป ศาสตร์พระราชา คือ สิ่งต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาล ที่ 9 ทรงงานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับพสกนิกรชาวไทยหลายๆ ด้าน ที่ผ่านโครงการสีพื้นที่กว่าโครงการ ที่ทรงทดลองจนประสบผลสำเร็จแล้วกลายเป็นองค์ความรู้ที่พสกนิกรสามารถนำไปปฏิบัติตามแล้วแก้ปัญหาได้จริง

แนวทางการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้ทรงงานเพื่อความ เป็นอยู่ที่ดีของเหล่าพสกนิกร มีอยู่อย่างมากมายหลายมิติ เป็นเวลายาวนาน การนำพระราชกรณียกิจต่างๆ ที่ ทรงประกอบขึ้น เพื่ออธิบายให้เห็นเป็นภาพที่ชัดเจน สามารถดำเนินการได้ในมิติต่างๆ ดังนี้

1. ศาสตร์พระราชาโดยมิติ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ”

หนึ่งในหลักการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้ พระราชทานเพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆของประเทศ ที่ถือเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชา คือ “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ” เป็นยุทธศาสตร์พระราชทานให้แก่หน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นที่ได้รับการยอมรับในการเผยแพร่ และเป็น ที่เข้าใจกัน คือ เป็นกรณีที่พระองค์ได้พระราชทานให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงานก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจ เสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพด้านจารีตประเพณีและ วัฒนธรรม และระหว่าง การดำเนินการนั้น จะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น เข้าใจเราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ **นี่คือการ เข้าใจและก็ต้องเข้าถึง** เพื่อให้เข้าไปสู่ การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้วจะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยาก เข้าถึงเราด้วย**นี่คือการเข้าถึง** จะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรก ได้สำเร็จ เรื่อง “ การพัฒนา ” จะลงเอยได้อย่างดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากจะทำถึงกัน แล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับ หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนานั้น ทรงใช้กับทั้งคน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม มีความลุ่มลึก และมีโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ หรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่าง ให้เห็นอย่างชัดเจน(สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ,2560)

2. ศาสตร์พระราชาโดยมิติ “ ภูมิสังคม ”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มีพระราชดำริให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ เพื่อค้นคว้าวิจัยแสวงหารูปแบบ การพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพ ภูมิ สังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของ ผู้คน จุดประสงค์หนึ่งในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ การศึกษาทดลอง แนว ทางการพัฒนาแบบบูรณาการ เห็นได้จากการนำหน่วยงานต่าง กองต่างกรม ต่างกระทรวงมาทำงานเป็นคณะ ร่วมกัน แลกเปลี่ยน ความคิด ประสพการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการผสมผสานความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน

เพื่อประชาชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก ถือเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 3 กลุ่ม คือ นักวิชาการ นักปฏิบัติ และประชาชน

ตัวอย่างของผลสำเร็จแต่ละแห่งที่มีผลสำเร็จแตกต่างกันไปตามจุดเน้นการพัฒนาและความแตกต่างของสภาพพื้นที่ ดังนี้

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
3. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
4. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
5. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
6. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

เป็นการนำตัวอย่างของการแก้ไขปัญหาตามหลักภูมิสังคม นับว่าเป็นแนวพระราชดำริ ที่จะสร้างคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา คูงาน เพื่อนำเอาสรรพสิ่งความรู้ที่พระองค์ได้ทรงดำเนินการไว้ในส่วนของวิธีการแก้ปัญหา รายละเอียดการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์จากหลักการที่ได้พระราชทานไว้ รวมถึงการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ โดยใช้ร่วมกับแนวทาง ตามภูมิสังคม เพื่อคนรุ่นต่อไปสามารถนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติตามลักษณะปัญหาที่อาจมีขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นับเป็น พระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้โดยแท้จริง

3. ศาสตร์พระราชาโดยมิติ หลักการทรงงาน 23 ข้อ

1) **ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ** การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่งจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบ ทั้งจากข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการและราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้องเพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน

2) **ระเบิดจากข้างใน** ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

3) **แก้ปัญหาจากจุดเล็ก** ทรงมองปัญหาในภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาต้องเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ที่เป็นปัญหาและคนมักมองข้าม ดังพระราชดำริขความตอนหนึ่งว่า “...ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...”

4) **ทำตามลำดับขั้น** ในการทรงงานพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ สาธารณสุข เมื่อมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแล้วก็จะสามารถทำประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไปได้ จากนั้นจะเป็นเรื่องสาธารณสุขโภชนาการขั้นพื้นฐานและสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรการอุปโภคบริโภค ที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีที่เรียบง่ายเน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

5) **ภูมิสังคม** การพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

6) **องค์รวม** ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม(Holistic) หรือมองอย่างครบวงจรในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่าง

7) **ไม่ติดตำรา** การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลม และรวมชอมกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชนคือ “ไม่ติดตำรา” ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

8) **ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด** การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่นและ ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก

9) **ทำให้ง่ายด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถ** ของพระองค์ทำให้การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำรินั้นไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศในส่วนรวม ตลอดจน สภาพในสังคมของชุมชนนั้นๆ โปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎแห่งธรรมชาติ ฉะนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” หรือ “Simplicity” จึงเป็นหลักคิดสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

10) **การมีส่วนร่วม** ทรงนำ “ ประชาพิจารณ์ ” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้ สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้อง คำนึงถึง ความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน

11) **ประโยชน์ส่วนรวม** พระองค์ระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัส ตอนหนึ่งว่า “...ใครต่อใครบอกว่าขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจจจะรำคาญ ด้วยซ้ำว่า ใครต่อใครมาก็บอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมาคิดในใจว่าให้ๆอยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้ เพื่อตนเองสามารถที่จะมีส่วนร่วมที่จะอาศัยได้...”

12) **บริการที่จุดเดียว** การบริการรวมที่จุดเดียวเป็นรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ หรือ One Stop Service เกิดขึ้นในครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ แห่งเดียว

13) **ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ** ทรงเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับ ธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติ หากต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้า ช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรมได้พระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ

14) **ใช้ธรรมปราบอธรรม** แนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลง สภาพที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การบำบัดน้ำเสียโดยใช้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

15) **ปลูกป่าในใจคน** การจะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกในการรักษผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน

16) **ขาดทุนคือกำไร** ขาดทุน คือ กำไร Our loss is our gain... การเสีย คือ การได้ ประเทศชาติก็จะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้”

17) การพึ่งตนเองการพัฒนาตามแนวพระราชดำรัสเพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ “ พึ่งตนเองได้ ” ในที่สุด

18) **พออยู่พอกิน**การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกรประสบความสุขสมบูรณ์ในชีวิต ได้เสด็จไปเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าในทุกภูมิภาคของประเทศไทย สามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้ อย่างลึกซึ้งว่ามีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ ทรงพระราชทาน ความช่วยเหลือให้พสกนิกร มีความกินดีอยู่ดี มีชีวิต อยู่ในขั้น “ พออยู่พอกิน ” ก่อนแล้ว จึงขยายให้มีความสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

19) **เศรษฐกิจพอเพียง**เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

20) **ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน**ทรงมีพระราชดำรัสเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจ ต่อกันอย่างต่อเนื่องตลอดมา เพราะเห็นว่า หากคนไทยทุกคนได้ร่วมกันช่วยชาติ พัฒนาชาติ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกันแล้ว ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างมาก

21) **ทำงานอย่างมีความสุข**ทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือ ประชาชน

22) **ความเพียร**ทรงริเริ่มโครงการต่างๆ โดยในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมในการทำงาน มากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนา บ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

23) **รู้ รัก สามัคคี**มีพระราชดำรัสในเรื่อง “ รู้ รัก สามัคคี ” อย่างต่อเนื่อง สามารถปรับใช้ได้ กับทุกยุคทุกสมัย

รู้ : การที่จะลงมือทำสิ่งใด จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา วิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือความรัก เมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาต่างๆ

สามัคคี : การลงมือปฏิบัติ ควรคำนึงเสมอว่า จะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือ ร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี

4. ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาโรงเรียน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบาย แห่งรัฐ มาตรา 75 กำหนดให้ “ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จาก ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรมและยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ กำหนดให้ “ การปฏิรูปประเทศ ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 1ยุทธศาสตร์ด้านแผนงาน โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาศาสตร์ด้าน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืน สถานศึกษาและ หน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับภารกิจตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ ด้านความรู้ ศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจตาม กระบวนการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านห้องเรียน ตามรอยพระยุคลบาทกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจุดเริ่มต้นที่นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา อย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และผู้เรียนต้องมีการฝึกปฏิบัติเพื่อปลูกฝังให้มีจิตสำนึก ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ ด้านสถานศึกษาน้อมนำ ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนา อย่างยั่งยืนการ ดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้บริหาร สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ โครงการ และให้สถานศึกษามี กระบวนการดำเนินงานที่เข้มแข็ง ต่อเนื่อง และยั่งยืนตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ ด้านชุมชนน้อมนำ ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนา อย่างยั่งยืนการ ดำเนินงานสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมห้องเรียนตามรอยพระยุคลบาท โดยนักเรียน นักศึกษา แกนนำ ๔ กลุ่มงาน และสมาชิกในห้องเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการผลิตผลงาน ผลิตภัณฑ์ เพื่อจำหน่ายให้แก่ ชุมชนรอบสถานศึกษาและตลาดนัดชุมชน ร้านค้าสหกรณ์ในชุมชน เป็นแหล่งรับและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลิตผลโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐาน

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการต่างๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้ กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความ รับผิดชอบต่อกันที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป (สุภักดิ์ ยมพุก. 2558: 1478)

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งภารกิจและขอบข่ายงานในการ บริหารสถานศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นแนวทางในการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (ประภาศิริ สุรพันธ์. 2550: 19)

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้อง ที่จะผลักดันให้แผน ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (มนตรีพิทย หรงกิติพิศาล. 2552: 33)

การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม บุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ(ศิลาชัย อ่วงตระกูล. 2552 : 8)

การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้าน ต่าง ๆ เพื่อนำ พาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรก คุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ (ณัฐธรา พวงธรรม.2553 : 14)

บทสรุป

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาล ที่ 9 ทรงงานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับปสกนิกรชาวไทยหลายๆ ด้าน ที่ผ่านโครงการสีพันกว่าโครงการ ที่ทรงทดลองจนประสบผลสำเร็จแล้วกลายเป็นองค์ความรู้ที่ปสกนิกรสามารถนำไปปฏิบัติตามแล้วแก้ปัญหาได้จริง ซึ่งหลักการทรงงานเหล่านี้ได้จัดเป็นองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าสำหรับปวงชนชาวไทยน้อมนำไปปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ สำหรับหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะป็นหน่วยงานราชการทุกระดับ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนทั่วไป และยังเป็นวิธีปฏิบัติของราชการเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ของหลักการทรงงานตลอดกว่า 60 ปี พระองค์ทรงผ่านการศึกษารียนรู้ด้วยพระองค์เอง ทรงลองผิดลองถูกมามากมายจนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ในพระอัจฉริยภาพด้านต่างๆ นานัปการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มอบนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดน้อมนำไปประยุกต์ใช้ สถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำนโยบาย และยุทธศาสตร์มาดำเนินการที่เห็นเป็นรูปธรรม เช่น **โรงเรียนคุณธรรม** มีกรอบแนวคิดที่สำคัญของโรงเรียนคุณธรรม 5 ด้าน 1. ความพอเพียง: ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จัก ความพอดีเหมาะสม และใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย 2. ความกตัญญู: เป็นพื้นฐานด้านคุณธรรมของทุกคน และเป็นสัญลักษณ์ของคนดี เราจึงต้องมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ซึ่งเปรียบเสมือนพระในบ้าน และกตัญญูต่อครูอาจารย์ซึ่งเปรียบเสมือนพระที่โรงเรียน 3. ความซื่อสัตย์สุจริตสร้างชาติ: ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต คำพูดหรือการกระทำทุกอย่างควรมาจากใจ 4. ความรับผิดชอบ: ความรับผิดชอบซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญสัมมาชีพต่อไปในวันข้างหน้า ยึดมั่นกฎกติกาในการทำงาน อย่างเสมอต้นเสมอปลาย คงเส้นคงวาในความดี ปากตรงกับใจ และอย่าหลงลืมตัว 5. คุณธรรมจริยธรรม: การยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญ และต้องดำรงตนให้เป็นแบบอย่างของสังคม **โรงเรียนพระราชรัฐ** เป็นหนึ่งในโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ เป็นมิติใหม่ของ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำให้มีสัมฤทธิ์ผล และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน การท างานร่วมกัน เป็นระบบมากขึ้น กระจายไปสู่วงกว้างมากขึ้น เป็นระบบการศึกษาทั้งระบบที่ต้องมีการวางแผนงาน งบประมาณให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่จะรองรับกับพลวัตในศตวรรษที่ 2ที่พัฒนาให้เกิดการเรียนรู้การสอนลงสู่ักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติต่อไป(20 เรื่องที่ครูต้องรู้ และควรรู้.ออนไลน์)

เอกสารอ้างอิง

_____. (2560).แนวทางการดำเนินงาน โครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการ.สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

_____. (2550).หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.กระทรวงศึกษาธิการ.

-ศาสตร์พระราชาสู่...ศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.ห้องสมุดมั่นพัฒนา.(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2561จาก เว็บไซต์<http://www.manpattanalibrary.com/newsdetail.php?id=23>

_____. (2017).ศาสตร์พระราชาสู่ จารึกไว้ในแผ่นดิน.(ออนไลน์).สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2561. จากเว็บไซต์<http://www.smemestyle.com/ศาสตร์พระราชาสู่ จารึกไว้ในแผ่นดิน/>

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับความเข้มแข็งของโรงเรียน หนังสือเล่มนี้เป็น การถอดความจากคำปาฐกถา พิเศษของ ศาสตราจารย์กิตติคุณนายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิ ยูวสตรีค ในการแสดงปาฐกถาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ .สืบค้นจาก

<http://chaoprayanews.com/blog/thaiflag>

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555). ตามรอยพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย.

สุภักดิ์ ยมพุก.(2558).การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ สอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล.2553.ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา. ประภาศิริสุรพันธ์. (2550). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านการบริหาร 115 และ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลภูมิภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล . (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ณัฐรฎา พวงจันทร์. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี.

_____ . 20 เรื่องที่ครูต้องรู้ และควรรู้.(ออนไลน์) . สืบค้นเมื่อ 8/10/2561 จากเว็บไซต์

<http://www.bms.ac.th/bms/attachments/article/221/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%2020%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87.pdf>

ตุลย์ ณ ราชดำเนิน.(2560).**ศาสตร์พระราชาสู่สถานศึกษา.**(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2561. จาก เว็บไซต์ <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=49983&Key=hotnews>